

ΚΑΠΟΤΕ... ΣΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΑ– Μονοθέσιο Δημοτικό Σχολείο

Αποστολιά

Το μονοθέσιο - εξατάξιο σχολείο μας, αυτός ο ιερός χώρος που μας κοιτά σαν ανήμπορο γέρικο άλογο στο έμπα του χωριού μας και πολύ πιθανά σε λίγα χρόνια να βλέπουμε μόνο το κουφάρι του, αν και κάποτε τυραννικός, σήμερα οδηγεί σε νοσταλγικές αναμνήσεις κι έντονες συγκινήσεις. Πώς όμως λειτουργούσε; Δεν υπήρχαν τότε ούτε καθαρίστριες ούτε επιστάτες για την εύρυθμη λειτουργία του. Τέτοιες υποχρεώσεις είχαμε αναλάβει εμείς τα παιδιά ως μαθητές και οι γονείς μας. Κάθε Σάββατο απόγευμα μετά το μάθημα (τότε ακόμη δε υπήρχε το πενθήμερο) δύο μανάδες κάθε φορά αναλάμβαναν αγόγγυστα την καθαριότητα του χώρου. Πού να διανοηθούμε σήμερα κάτι τέτοιο! Και τους χειμωνιάτικες μήνες, κάθε παιδί έφερνε μαζί του ένα κούτσουρο για το άναμμα της σόμπας γιατί τα ξύλα που μας προμήθευε το δασαρχείο δεν αρκούσαν. Επίσης, ένα ζευγάρι μαθητών κάθε πρωί, είχε αναλάβει την «υπηρεσία», το άναμμα δηλαδή της σόμπας, ώστε να ζεσταθεί λίγο ο χώρος μέχρι να αρχίσει το μάθημα.

Υπήρχαν αρχικά δύο τουαλέτες τύπου «αποχωρητηρίου» μία για το δάσκαλο και μία για μας τα παιδιά. Κάποια στιγμή το σχολείο φρεσκαρίστηκε και κατασκευάστηκε ο χώρος υγιεινής (πάλι με δύο τούρκικες τουαλέτες) που υπάρχει και σήμερα στο πίσω μέρος του. Κατά το διάστημα της επισκευής, το μάθημα γινόταν στο κοινοτικό γραφείο. Το γραφείο του γραμματέα Βασ. Κολίγα είχε μετατραπεί σε γραφείο του δασκάλου και το άλλο δωμάτιο, η αίθουσα συσκέψεων, σε χώρο διδασκαλίας. Τα θρανία μεταφέρθηκαν εκεί από εμάς τους ίδιους τους μαθητές (δύο παιδιά για κάθε θρανίο), υπό την επίβλεψη του δάσκαλου Γεωργίου. Ελλείπει χώρου, καθόμασταν τρία παιδιά σε κάθε θρανίο αντί δύο που συνηθίζαμε. Στο νέο μας σχολείο, ως προαύλιο είχαμε το χώρο κάτω από τον αχυρώνα της Ευθ. Κοτσιμπού που υπήρχε τότε και που έως πρόσφατα απολαμβάναμε τον καφέ, τα τσίπουρα και τα κοψίδια, στο

καφενείο αρχικά του Ματζίνου, αργότερα του Καραγιαννόπουλου και τελευταία της Βιολέτας (οι ωραίες εκείνες στιγμές θα ξανάρθουν, είμαι βέβαιος).

Το μονοθέσιο - εξατάξιο σχολείο μας είχε ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό και ένα σπάνιο πλεονέκτημα που κανένας υπουργός Παιδείας δε θα έχει σκεφτεί. Εξ ανάγκης και όχι συνειδητά, δημιουργήθηκε το καλύτερο περιβάλλον εκμάθησης. Το σχολικό πρόγραμμα περιλάμβανε δύο διαλείμματα που το «σπάζανε» χρονικά σε τρία τμήματα διάρκειας μιάμισης ώρας: 8.30-10.00 / Διάλειμμα (10.00-10.30) / 10.30-12.00 / Διάλειμμα (12.00-12.45) / 12.45-14.15. Τα μαθήματα για τις Γ'-Δ' τάξεις και Ε'-ΣΤ' τάξεις ήταν κοινά, πλην της γραμματικής και της αριθμητικής που διδάσκονταν χωριστά. Έτσι, τη μια χρονιά διδασκόταν η Ελληνική Μυθολογία για παράδειγμα και για τις δύο τάξεις Γ' και Δ' και τον επόμενο χρόνο η Αρχαία Ιστορία. Το ίδιο γινόταν με όλα τα μαθήματα.

Το πρόγραμμα ξεκινούσε με την Α' τάξη και συνέχιζε με τη Β'. Ενδιάμεσα, για καλύτερη διευθέτηση του χρόνου, γινόταν ο έλεγχος της ορθογραφίας και της αντιγραφής στις μεγαλύτερες τάξεις. Μετά το πρώτο διάλειμμα διδασκόνταν τα μη κοινά μαθήματα της Γ' και Δ' τάξης και τα κοινά μαθήματα της Ε' και ΣΤ' τάξης και μετά το δεύτερο διάλειμμα τα κοινά μαθήματα της Γ' και Δ' τάξης και τα μη κοινά των δύο τελευταίων τάξεων. Κατ' αυτό τον τρόπο εξασφαλιζόταν η πλήρωση του χρόνου διδασκαλίας με τη συμμετοχή όλων των τάξεων, ώστε να αποφεύγονται διαστήματα που θα χανόταν η διδασκαλική συνοχή και θα τύχαινε κάποιες τάξεις να βαριούνται και να αφαιρούνται. Όσο διάστημα διαρκούσε η διδασκαλία των χαμηλότερων τάξεων τα παιδιά των μεγαλύτερων είχαν την ευκαιρία να κάνουν μια γρήγορη επανάληψη (ή να ανοίξουν κάποια τα βιβλία τους για πρώτη φορά). Ανάλογα, όσο διαρκούσε η διδασκαλία των μεγαλύτερων, είχαν την ευκαιρία οι μικρότεροι να διαβάσουν τα μαθήματα της επομένης ώστε να βγουν γρηγορότερα για παιχνίδι.

Το πρόγραμμα αυτό είχε το εξής κύριο πλεονέκτημα: από την πρώτη ως την τελευταία τάξη γινόταν μια συνεχής προμάθηση κι επανάληψη. Τα παιδιά

των χαμηλότερων τάξεων άκουγαν τα μαθήματα των μεγαλύτερων και αποκτούσαν μια σχετική γνώση, ώστε να μην τους είναι πρωτόγνωρη όταν θα ερχόταν η σειρά τους. Ομοίως κάτι που διδασκόταν σε χαμηλότερες τάξεις επαναλαμβανόταν μέχρι το παιδί να πάει στο Γυμνάσιο, εξασφαλίζοντας ακούσια μια συνεχή επανάληψη.

Η εκμάθηση αυτή γινόταν αποτελεσματικότερη λόγω της χρήσης της βέργας. Κάθε φορά που ο δάσκαλος «τις έβρεχε» σε κάποιον για τα καλά, το λάθος αποτυπωνόταν σε όλα τα παιδιά. Θυμάμαι χαρακτηριστικά μια περίπτωση που κανένα από τα παιδιά των δύο τελευταίων τάξεων δε γλύτωσε το ράβδισμα, πλην της αδελφής μου που για καλή της τύχη είχε πάει στον οδοντίατρο στην Αμφίκλεια. «Σήμερα Καίτη τη γλίτωσες. Όλα τα παιδιά τις φάγανε με τη βέργα». «Γιατί;». «Γιατί κάποιος έγραψε την Ελλάδα με ψιλή και κανέναν δε βρήκε το λάθος». «Ε, καλά τώρα, αυτό το ήξερα!». «Και οι άλλοι το ήξεραν, αλλά τις φάγανε». Το ξύλο είχε ξεκινήσει από τα παιδιά της ΣΤ' και συνεχίστηκε στην Ε'. Εγώ με τη Δήμητρα κοιταζόμασταν με φόβο μην τυχόν παρασύρει η φόρα το δάσκαλο και στις μικρότερες τάξεις, γιατί ούτε κι εμείς μπορούσαμε να βρούμε το λάθος. Όμως τη γλιτώσαμε και ποτέ από εκείνη τη μέρα και μετά δε θα γράφαμε το "Ελλάδα" με ψιλή.

Θυμόμασταν με το Χρόνη εκείνη τη σκηνή πριν πολλά χρόνια και γελούσαμε με τον τρόπο που είχε τότε αντιδράσει. Κάθε φορά που ο δάσκαλος πήγαινε να τον χτυπήσει, αυτός απότομα κατέβαζε τα χέρια του και ο δάσκαλος αστοχούσε. «Κύριε-κύριε θα διαβάσω άλλη φορά» υποσχόταν, αλλά πού να ακούσει δάσκαλος. «Χρόνη σήκωσε τα χέρια σου γιατί θα φας τις διπλές». Και ξαναγινόταν το ίδιο - «Κύριε-κύριε θα διαβάσω» - τρεις και τέσσερις φορές. Θα πρέπει να το βρήκε αστείο αυτό ο δάσκαλος, κάτι σαν παιχνίδι, γιατί πολλές φορές έδειχνε να θέλει να τον δείρει και στο τέλος του τη χάριζε. Ίσως πάλι να ήθελε απλώς να τον τρομάξει, να μην αφεθεί, γιατί ήταν πράγματι καλός μαθητής.

Μετά από πολλά χρόνια διαπίστωσα ότι ακόμη και στους χειρότερους μαθητές, είχαν μείνει στη μνήμη τους κάποιες βασικές γνώσεις από εκείνες τις

σχολικές διδασκαλίες, που το σημερινό μας εκπαιδευτικό σύστημα θα αδυνατούσε να εξασφαλίσει. Ήταν η βέργα, ήταν η συνεχής επανάληψη (θέλω να πιστεύω το δεύτερο), πάντως στο μονοθέσιο δημοτικό σχολείο μας γινόταν τέτοια δουλειά που θα ζήλευαν ακόμη και πρότυπα σχολεία σήμερα.

Συνεχίζεται.....

26-2-2022